

Dünya Kadınlar Günü'nde Kadın İstihdamına Genel Bir Bakış

Yrd. Doç. Dr. M. Engin SANAL

Trakya Üniversitesi, İ.İ.B.F.

Çalışma Eko. ve Endüstri İliş.Bl.

Öğretim Üyesi

Dünya Kadınlar Günü'nü kutladığımız şu günlerde, pek çok toplumda kadınların toplumsal statü kazanımı konusunda çok çetin mücadeleler verdikleri kaçınılmaz bir gerçeklik olarak karşımıza çıkmaktadır. Kadınların bir kısmı, mutlak bir kabullenmeyle ata erkil bir toplumsal yapıyı benimseyip uyum sağlarken; diğer bir kısmı ise ekonomik, sosyal ve siyasal haklar konusunda kazanımlar elde edebilmek için pozitif ayrımcılığı gerekli görmektedirler.

Pek çok alanda kadın erkek eşitliği, aslında kanımızca ekonomik özgürlük konusuyla bağlantılı bulunmaktadır. Yasal olarak elde edilen hakların, ekonomik özgürlük olmadığı müddetçe yeterince kullanılmadıkları pek çok toplumda rahatlıkla gözlenebilmektedir. Oysa, ekonomik özgürlük şöyle dursun, pek çok kadın daha eğitim aşamasında, bu en doğal ve önemli hakkından yoksun bırakılmaktadır. Böylece, bu bireylerin toplumsal statüleri önce ailelerine sonra da eşlerine endeksenerek, eğitim ve çalışma imkanları dolayısıyla da kendi statülerini oluşturabilme imkanları engellenmektedir.

Bu nedenle, kadın istihdamını incelediğimiz bu çalışmada, kadınların toplumsal statülerini kendi inisiyatifleri ile belirleyebilme ve istihdam edilebilme imkanları açısından hayati önem taşıyan eğitim konusuna değinmemiz, kanımızca büyük önem taşımaktadır.

I- Dünyada Kadınların Eğitim Fırsatı

Günümüzde, okuma yazma bilmeyen yaklaşık 800 milyon yetişkinin üçte ikisini kadınlar oluşturmaktadır. Erken yaşta okulu bırakmak zorunda kalan kız çocuklarının yüzde 60'ı, ev yardımcılığı hizmetlerinde çalışmaktadırlar. Kız çocuklarının en temel haklarından biri olan eğitim hakkından faydalanamamaları veya erken dönemlerde eğitimlerine son vermelerinin kültürel nedenleri de bulunmaktadır. Güney ve Batı Asya, Sahra Altı Afrika ve Arap ülkelerinde, okur yazarlık oranı kadınlar arasında düşük bulunmaktadır. Çeşitli bölgeler itibariyle, 15 yaş üstü kız çocuklarının okur yazarlık oranları; Güney ve Batı Asya'da yüzde 50'nin altında, Sahra Altı Afrika ve Arap ülkelerinde ise yüzde 60'ın altında iken Orta ve Batı Avrupa ülkeleri ile gelişmiş ülkelerde yüzde yüze yakın bir oran göstermektedir¹. Aşağıda yer alan Tablo-1'de, bazı ülkelerde erkek ve kadın okur yazarlık oranları yer almaktadır. Tablo-1 incelendiği zaman görülmektedir ki özellikle gelişmekte olan ülkelerde, yetişkin kadın ve erkek okur yazarlığı arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır. Bu farklılıklar da üzüntü verici bir şekilde kadınların aleyhine bulunmaktadır.

---

¹ ILO, *Global Employment Trends for Women Brief, March 2007*, s.6

Bunun yanı sıra kadınların eğitilmiş olmaması, sadece bireysel bir sonuç doğurmamaktadır. Bunun çok ötesinde, kadının annelik fonksiyonu ve çocuk eğitimindeki önemli konumu göz önüne alındığında, yeni yetişen bireyleri ve dolayısıyla tüm toplumu ilgilendiren bir boyut kazanmaktadır.

Tablo-1 Seçilmiş Ülkelerde 2000 – 2004 Yılları Arasında Yetişkin Okur Yazarlığı (%)

ÜLKELER	KADIN	ERKEK
Çad	13	41
Afganistan	13	43
Nepal	35	63
Pakistan	36	63
Hindistan	48	73
Gana	50	66
Sudan	52	71
Uganda	58	77
Mısır	59	83
Ruanda	60	71
Irak	64	84
İran	70	84
Suriye	74	86
Türkiye	80	95
Çin	87	95
Yunanistan	94	98
İsrail	96	98
Arjantin	97	97
Rusya Federasyonu	99	100
Almanya	100	100
Japonya	100	100
A.B.D.	100	100

Kaynak: UNICEF, Info by Country, <http://www.unicef.org/infobycountry/index.html>

Görüldüğü gibi dünyada pek çok ülkede, kültürel faktörlerle de etkilenecek, kadınların eğitim hakkından yeterince faydalanamadıkları bir gerçektir. Eğitim seviyesi, orta ve yüksek öğretime yükseldikçe, bu fark daha da artmaktadır.

II- Kadın İstihdamı

Dünyada, artış hızı azalmakla birlikte, kadın istihdamında bir artış gözlenmektedir. Dünya’da 2006 yılında toplam kadın işgücü 1238,9 milyon, kadın istihdamı 1157,1 milyon ve kadın işsiz sayısı 81,8 milyondur². Gelişmiş ülkeler ve Avrupa Birliği’nde 2006 yılında kadınların işgücüne katılım oranları yüzde 52,7 ; toplam istihdam içinde kadınların oranı ise yüzde 44,7 olmuştur³. Ancak dünya genelinde

² ILO, *Global Employment Trends for Women Brief, March 2007*, s.14

³ ILO, *Global Employment Trends for Women Brief, March 2007*, s.17

durum farklılık arz etmektedir. Dünyada farklı bölgeler itibariyle kadınların işgücüne katılım oranları ve toplam istihdam içinde kadınların oranı benzer bir tablo sergileyememektedir. Dünyada farklı bölgeler itibariyle kadınların işgücüne katılımları ve toplam istihdam içinde kadınların oranı, Tablo-2'de yer almaktadır.

Tablo-2 2006 Yılında Dünyada Farklı Coğrafi Bölgeler İtibariyle Kadınların İşgücüne Katılım Oranları ve Kadınların Toplam İstihdam İçindeki Payları (%)

BÖLGE	İşgücüne Katılım	Toplam İstihdam İçinde Kadınlar
Gelişmiş Ekonomiler ve A.B.	52,7	44,7
Batı Asya	66,8	44,5
Güneydoğu Asya ve Pasifik	58,9	42,1
Güney Asya	36,0	29,2
Latin Amerika ve Karayipler	52,4	39,9
Ortadoğu ve Kuzey Afrika	29,5	25,4
Sahra Altı Afrika	62,8	42,9

Kaynak: ILO, *Global Employment Trends for Women Brief, March 2007*, s. 17-20

Tablo-2 incelendiği zaman, kadınların toplam istihdam içindeki paylarının özellikle, Güney Asya ve Ortadoğu ve Kuzey Afrika bölgelerinde düşük olduğu gözlenmektedir. Kadınların toplam istihdam içindeki payları incelenirken, bu istihdamın sektörel ve işteki statüleri itibariyle dağılımı da önem taşımaktadır. Bunun en güzel örneklerinden birini, Sahra Altı Afrika Bölgesi oluşturmaktadır. Ancak, ekonomik aktivite yönünden kadınların erkeklerin gerisinde olduğu, Tablo-3'de de görüldüğü gibi yadsınmaz bir gerçektir.

Tablo-3 2006 Yılında Dünyada Coğrafi Bölgeler İtibariyle Her 100 Erkeğe Karşı Ekonomik Aktivitede Bulunan Kadın Sayısı

BÖLGELER	Her Yüz Erkeğe Karşılık İktisaden Faal Kadın
Dünya	66,9
Gelişmiş Ekonomiler	81,4
Batı Asya	79,3
Güneydoğu Asya	72,7
Güney Asya	41,8
Latin Amerika ve Karayipler	69,5
Ortadoğu ve Kuzey Afrika	36,7
Sahra Altı Afrika	74,8

Kaynak: ILO, *Global Employment Trends for Women Brief, March 2007*, s. 14

Kadın ve erkeklerin işteki statüleri itibariyle dağılımlarına baktığımızda da benzer bir durumla karşılaşmaktayız. Tablo-4'de, toplam kadın ve erkek istihdamının işteki statüleri itibariyle dağılımı yer almaktadır.

Tablo-4 2006 Yılında Toplam Kadın ve Erkek İstihdamının İşteki Statü İtibariyle Dağılımı (%)

Bölgeler	Bağımlı Çalışanlar		İşverenler		Kendi Hesabına Çalışanlar		Yardımcı Aile İşçileri	
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
Dünya	47,9	49,2	1,4	3,3	25,7	35,9	25,1	11,6
Gelişmiş Ekonomiler ve A.B.	89,5	83,1	3,0	6,9	5,4	9,3	2,1	0,7
Batı Asya	40,8	48,7	0,8	1,5	37,4	37,0	20,9	12,8
Güneydoğu Asya ve Pasifik	34,9	41,4	1,0	2,6	27,1	41,4	37,1	14,6
Güney Asya	15,3	27,2	0,4	1,4	21,7	55,2	62,6	16,2
Latin Amerika ve Karayipler	67,5	60,7	1,7	4,4	25,6	31,1	5,1	3,7
Ortadoğu ve Kuzey Afrika	56,2	55,4	4,1	11,4	11,3	21,2	28,4	11,9
Sahra Altı Afrika	17,0	29,5	1,4	2,7	42,3	44,4	39,3	23,3

Kaynak: ILO, *Global Employment Trends for Women Brief, March 2007*, s. 16

Tablo-4 incelendiği zaman karşımıza çıkan en çarpıcı hususlardan biri, dünyanın her yerinde toplam kadın istihdamı içinde, aile yardımcısı konumunda çalışan kadınların oranının, toplam erkek istihdamı içinde, aile yardımcısı olarak çalışan erkeklerin oranından fazla olmasıdır. Diğer bir çarpıcı husus ise toplam istihdam içinde işveren konumunda olan kadınların oranının, tüm dünyada toplam erkek istihdamı içinde işveren konumunda olan erkeklerin oranından az olmasıdır.

Bu iki husus, aslında kadınların herhangi bir şekilde ekonomik faaliyet içinde bulunmalarına rağmen gelir ve servet paylaşımından yeterince pay alamamalarının en çarpıcı göstergelerinden birini oluşturmaktadır. Kadın çalışanlar, aile yardımcısı olarak büyük çoğunlukla herhangi bir gelir karşılığı olmaksızın, karın tokluğuna çalışmakta ve toplumdaki servet dağılımında erkeklere göre çeşitli sebeplerden ötürü geri kaldığı için de işveren konumunda yeterince olamamaktadır.

A- Sektörel Bazda Kadın İstihdamı

Kadın istihdamını sektörel bazda incelediğimiz zaman karşımıza iki önemli sektör olarak tarım ve hizmetler sektörü çıkmaktadır. Dünyada, 2006 yılında, tarım sektöründeki toplam istihdamın yüzde 41,6'sı; sanayi sektöründeki toplam istihdamın yüzde 32,1 ve hizmetler sektöründeki toplam istihdamın yüzde 42,2'si kadınlardan oluşmaktadır⁴. Sosyo – ekonomik yönden gelişmiş bölgelerde kadınların daha çok hizmetler sektöründe yoğunlaştığı görülürken, gelişmekte olan bölgelerde ise kadınların ağırlıklı olarak tarım sektöründe çalıştıkları gözlemlenmektedir.

⁴ ILO, *Global Employment Trends Brief, January 2007*, s.12

Tablo-5 Dünyada Seçilmiş Bölgeler İtibariyle 2006 Yılında Kadın İstihdamının Sektörel Dağılımı (%)

BÖLGE	TARIM	SANAYİ	HİZMETLER
Gelişmiş Ekonomiler ve A.B.	2,5	12,4	85,1
Batı Asya	52,1	24,7	23,3
Güneydoğu Asya ve Pasifik	47,2	15,4	37,3
Güney Asya	64,5	17,7	17,9
Latin Amerika ve Karayipler	9,9	14,3	75,8
Ortadoğu ve Kuzey Afrika	39,1	11,7	49,2
Sahra Altı Afrika	64,2	5,5	30,3
Dünya	40,4	17,2	42,4

Kaynak: ILO, *Global Employment Trends for Women Brief, March 2007*, s. 17-20

Hizmetler sektörü, kadın işgücünün istihdamının yoğunlaştığı ve atipik çalışma modellerinin yaygınlaştığı bir sektör niteliğini kazanmaktadır. Örneğin, 1996 – 2006 yıllarını karşılaştığımızda, dünyada toplam kadın istihdamının yaklaşık yüzde 37'den, yüzde 42,4'e çıkan oranlarda hizmetler sektöründe çalışmasına rağmen aynı dönem içinde, dünyada toplam erkek istihdamının yaklaşık yüzde 35'den, yüzde 38,4'e artan bir oranda hizmetler sektöründe çalıştığı gözlemlenmektedir⁵.

Tarım sektöründeki istihdamın en önemli özelliklerinden biri ise aile yardımcısı olarak ücretsiz çalışmak veya çok düşük ücretlerle çalışmaktır. Böylece, kadın ekonomik faaliyetin içinde yer almakla birlikte, büyük ölçüde bir gelir elde edememektedir.

Örneğin, Tablo-4'de de görüldüğü gibi Güneydoğu Asya ve Pasifik Bölgesi'nde kadınların yüzde 37,1, Güney Asya'da ise yüzde 62,6'sı yardımcı aile işçisi konumundadır. Bu oran, gelişmiş ekonomiler ve Avrupa Birliği'nde yüzde 2,1 , dünyada ise yüzde 25,1'dir. Gelişmiş ekonomiler ve Avrupa Birliği'nde istihdam edilen kadınların yüzde 89,5 ücret veya maaş karşılığı çalışmaktayken, bu oran Latin Amerika ve Karayipler'de yüzde 67,5, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da yüzde 56,2 , Güney Asya'da yüzde 15,3, Sahra Altı Afrika'da yüzde 17, dünyada yüzde 47,9'dur.

B- Kısmi Süreli Çalışma ve Kadın İstihdamı

Normal çalışma süresinden önemli ölçüde daha kısa bir zaman süresi içinde, düzenli ve isteğe bağlı olarak sürdürülen bir çalışma olarak tanımlanan kısmi süreli çalışma⁶, kadın işgücü arasında giderek yaygınlaşmaktadır.

⁵ ILO, *Global Employment Trends for Women Brief, March 2007*, s.7,

⁶ Kenan Tunçomağ – Tankut Centel, *İş Hukukunun Esasları*, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2005, s.68

Tablo – 6 OECD Ülkelerinde Toplam Kısmi Süreli İstihdam İçinde Kadınların Oranı (%)

Ülkeler	1994	2002	2003	2004	2005
Avustralya	69,6	67,0	67,2	67,1	68,3
Avusturya	-	87,6	87,3	86,9	83,8
Belçika	81,8	80,1	81,0	80,6	80,8
Kanada	68,9	68,8	68,8	68,8	68,6
Çek Cum.	67,7	73,4	71,9	72,9	72,8
Danimarka	69,4	66,2	64,2	64,5	64,1
Finlandiya	62,8	64,6	63,5	63,3	63,6
Fransa	78,6	79,5	80,2	80,7	79,1
Almanya	87,1	83,7	83,3	82,8	81,4
Yunanistan	59,1	67,3	68,3	68,7	69,6
Macaristan	-	69,9	69,0	67,7	70,5
İzlanda	78,3	73,1	-	-	-
İrlanda	70,3	77,1	76,7	78,8	79,1
İtalya	72,6	74,4	74,7	76,1	78,0
Japonya	67,6	67,0	66,7	67,4	67,7
Kore	61,3	58,3	59,4	59,0	57,9
Lüksemburg	88,6	89,1	92,9	91,7	92,9
Meksika	-	65,6	65,7	65,1	-
Hollanda	76,8	75,4	76,1	76,0	76,3
Yeni Zelanda	76,1	72,9	73,7	73,6	74,8
Norveç	80,6	76,2	75,2	74,1	74,6
Polonya	-	65,0	66,2	65,7	66,5
Portekiz	71,3	67,6	68,2	67,0	67,9
Slovakya	72,0	66,1	69,1	73,0	69,2
İspanya	75,5	80,1	80,6	80,9	78,0
İsveç	76,8	71,8	70,8	69,5	-
İsviçre	83,3	82,8	82,2	82,1	82,7
Türkiye	60,5	58,3	56,9	58,8	59,4
İngiltere	82,7	79,2	77,8	77,8	77,3
A.B.D.	68,4	68,3	68,8	68,3	68,4
AB - 15	80,1	78,9	78,6	78,6	78,3
AB – 19	79,9	78,0	77,9	77,8	77,6
OECD Av.	78,6	77,3	77,1	77,1	77,0
Top. OECD	73,9	72,3	72,3	72,2	72,9

Kaynak: OECD, *Employment Outlook*, 2006, s.264

Tablo-6'da görüldüğü gibi OECD ülkelerinde kısmi süreli çalışan işgücünün büyük bir bölümünü kadınlar oluşturmaktadır. Hatta Hollanda'da çiftlerden birinin tam süreli, diğerinin kısmi süreli çalışması giderek yaygınlaşmakta ve bu şekilde çalışan çiftler, 2004 yılında yüzde 41'e çıkmış bulunmaktadır⁷.

Tablo - 7 OECD Ülkelerinde Yıllar İtibariyle Toplam Kadın ve Erkek İstihdamı İçinde Kısmi Süreli İstihdamın Oranı (%)

Ülkeler	1994		2002		2003		2004		2005	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Avustralya	12,9	40,1	16,3	41,4	16,5	42,2	16,1	40,8	15,7	41,7
Avusturya	-	-	3,1	26,4	3,2	26,1	3,7	29,6	4,8	29,6
Belçika	4,4	30,0	6,0	32,4	5,9	33,4	6,3	34,1	6,2	33,1
Kanada	10,8	28,8	11,0	27,7	11,1	27,9	10,9	27,2	10,8	26,9
Çek Cum.	2,1	5,6	1,4	4,9	1,6	5,3	1,5	5,2	1,6	5,5
Danimarka	9,8	26,2	10,3	23,0	10,5	21,9	11,6	24,3	12,0	24,9
Finlandiya	6,5	11,5	7,5	14,8	8,0	15,0	8,0	14,9	7,9	14,8
Fransa	5,3	24,5	5,2	24,1	4,7	22,7	4,8	23,5	5,3	23,3
Almanya	3,0	28,0	5,5	35,3	5,9	36,3	6,3	37,0	7,4	39,4
Yunanistan	5,0	13,1	2,9	10,0	2,9	10,2	3,0	10,8	3,0	11,1
Macaristan	-	-	1,4	4,0	1,8	4,8	1,9	4,8	1,8	5,0
İzlanda	9,2	37,9	10,2	31,2	-	-	-	-	-	-
İrlanda	6,4	25,5	7,1	33,4	7,5	34,3	6,9	35,1	6,8	34,8
İtalya	4,2	20,6	4,9	23,5	4,9	23,6	5,9	28,8	5,3	29,2
Japonya	11,7	35,7	14,0	41,2	14,7	42,2	14,2	41,7	14,2	42,3
Kore	2,9	6,8	5,4	10,6	5,3	11,2	5,9	11,9	6,5	12,5
Lüksemburg	1,9	25,7	2,3	28,1	1,6	30,0	1,9	29,7	1,7	31,1
Meksika	-	-	7,1	25,6	7,0	25,7	8,1	27,6	-	-
Hollanda	11,3	54,5	14,7	58,8	14,8	59,7	15,1	60,2	15,3	60,9
Yeni Zelanda	9,0	36,1	11,3	36,1	10,8	35,8	10,7	35,4	10,2	35,3
Norveç	7,7	37,7	9,2	33,4	9,9	33,4	10,3	33,2	10,0	32,9
Polonya	-	-	7,5	16,7	7,1	16,8	7,5	17,5	7,1	17,4
Portekiz	4,9	15,2	5,8	14,5	5,9	14,9	5,8	14,0	5,9	14,4
Slovakya	1,3	4,4	1,0	2,3	1,3	3,6	1,3	4,5	1,4	4,1
İspanya	2,4	14,3	2,5	16,4	2,5	16,8	2,7	17,6	4,2	22,2
İsveç	7,1	24,9	7,5	20,6	7,9	20,6	8,5	20,8	-	-
İsviçre	6,8	44,9	7,8	45,4	8,1	45,8	8,1	45,3	8,0	45,8
Türkiye	5,1	18,8	3,9	13,5	3,6	12,3	3,8	14,9	3,2	13,4
İngiltere	7,0	41,2	9,1	40,0	9,8	40,1	10,0	40,4	10,0	39,3
A.B.D.	8,5	20,4	8,0	18,5	8,0	18,8	8,1	18,8	7,8	18,3
AB - 15	5,0	28,3	6,1	30,0	6,3	30,1	6,6	31,2	7,0	32,3
AB - 19	4,8	27,1	5,9	27,5	6,1	27,6	6,4	28,7	6,7	29,6

⁷ Johan van der Valk, "Full-time / Part-time Job Most Popular Combination Among Couples", <http://www.cbs.nl/en-GB/menu/themas/arbeid-sociale-zekerheid/publicaties/artikelen/archief/2005/2005-1752-wm.htm>

OECD Av.	4,9	27,0	5,8	26,9	5,9	27,0	6,1	28,2	6,3	28,9
Top. OECD	5,3	20,1	7,1	24,6	7,2	24,8	7,4	25,4	7,4	25,5

Kaynak: OECD, *Employment Outlook*, 2006, s.263

Oysa, Tablo-7'de de görüldüğü gibi kısmi süreli çalışmanın erkek işçiler arasında daha düşük oranlarda olduğu görülmektedir. Bu durum, kısmi süreli çalışmanın boş zaman yaratma, yüklenilen farklı sorumlulukları yerine getirebilme imkanı tanıma gibi avantajları olsa da mesleki kariyer, çalışma şartları ve ücret ile iş motivasyonu gibi açılardan taşıdığı olumsuzluklar göz önüne alındığında, kadın çalışanların bu olumsuzluklardan daha fazla etkilenmesi sonucunu doğurmaktadır. Çünkü, kısmi süreli çalışanların, tam zamanlı çalışanlara göre meslekte ilerleme imkanları daha sınırlı olmaktadır. Ayrıca, işe uyum sağlama, iş tatmini ve ücret konularında da sıkıntılar yaşayabilmektedirler.

Sonuç

Sonuç olarak, dünyada kadın istihdamında bir artış yaşandığı gözlemlenmektedir. Bu istihdam, büyük oranda tarım ve hizmetler sektöründe yoğunlaşmaktadır. Özellikle, hizmetler sektörünün yapısı itibarıyla da kadın istihdamı tam zamanlı istihdamdan ziyade kısmi süreli istihdam şeklinde gerçekleşmektedir.

Kısmi süreli istihdam, istihdam edilen kişinin tercihi ise bu durum gerçek anlamda istihdamdır. Çünkü, birey olarak kadın çalışma hayatı dışında da - başta annelik fonksiyonunu yerine getirebilme veya çalışmayı boş zaman değerlendirme veya aile bütçesine katkı gibi nedenlerle - bir takım sorumluluklar üstlenme gereği içinde olabilir. Ancak, birey olarak kadın tam süreli bir işte çalışmak istediği halde çeşitli sebeplerden ötürü kısmi süreli çalışmak zorunda kalıyorsa, burada bir eksik istihdam söz konusudur.

Mevcut tablo, kadınların istihdamında bir artışı göstermekle birlikte bu istihdamın ne ölçüde kadının ekonomik bağımsızlığını kazandırabilecek nitelikte olduğunu da sorgulamamıza neden olmaktadır. Çünkü, gerek kariyer yollarının erkeklere daha açık olması, gerek yasal düzenlemelere rağmen ücret eşitsizlikleri ve kadınların - gelir seviyesinin tam süreli istihdama göre daha düşük olduğu - kısmi süreli istihdamı göz ardı edilemeyecek hususlardır.

Cinsiyet ayrımcılığı, kısmi süreli istihdamda yoğunlaşma, kariyer imkanlarının subjektif olarak engellenmesi v.b. nedenlerden ötürü tüm dünyada, kadın - erkek eşitliği, gelir yönünden de sağlanamamakta ve iki farklı cinsiyetin gelir düzeyleri arasında ciddi eşitsizlikler bulunmaktadır. Örneğin, 2000 yılında Amerika Birleşik Devletlerinin Utah ve Louisiana eyaletlerinde erkeklerin kazandığı her bir dolara karşı kadınlar 65 sent kazanmaktadırlar. Çünkü, erkeklerin kadınlara göre haftalık ve yıllık çalışma süreli daha uzun olmaktadır. Durum, Libya, Irak, Suudi Arabistan, Bahreyn, Birleşik Arap Emirlikleri, Umman ve Katar gibi Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkelerinde daha da dramatik hale gelmektedir. Bu saydığımız ülkelerde, kadın çalışanlar, erkek çalışanların kazançlarının yüzde 20'sinden azını kazanmaktadırlar⁸. Bu ülkelerde, kadın - erkek eşitsizliğinin kültürel nedenlere de dayandığını ileri sürmek, hiç de yanlış olmayacaktır.

⁸ Irene Padavic - Barbara Reskin, *Women and Men At Work*, Thousand Oaks: 2002, Pine Forge Press, Second Edition, s.s.127-128

Eşin geliri ne olursa olsun, kanımızca gerek toplumsal gerek aile içindeki dengelerin adil bir şekilde kurulabilmesi için kadınların kendi ayakları üzerinde durabilmesine imkan sağlayacak bir ekonomik özgürlüğe sahip olması gerekmektedir. Yoksa, dünya genelinde "8 Mart Dünya Kadınlar Günü" kutlamalarıyla, yasal hakların verilmesiyle, toplumda fiilen kadın – erkek eşitliğinin sağlanması mümkün olmayacaktır. Başta eğitim ve kendi ayakları üzerinde durmayı sağlayacak bir ekonomik özgürlük kadın – erkek eşitliğine giden yolda, en önemli faktörleri oluşturmaktadır.

KAYNAKÇA

- ILO, *Global Employment Trends for Women Brief, March 2007*
- ILO, *Global Employment Trends Brief, January 2007*
- Irene Padavic – Barbara Reskin, *Women and Men At Work*, Thousand Oaks: 2002, Pine Forge Press, Second Edition, s.s.127-128
- Johan van der Valk, "*Full-time / Part-time Job Most Popular Combination Among Couples*"; <http://www.cbs.nl/en-GB/menu/themas/arbeid-sociale-zekerheid/publicaties/artikelen/archief/2005/2005-1752-wm.htm>
- Kenan Tunçomağ – Tankut Centel, *İş Hukukunun Esasları*, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım, 2005
- OECD, *Employment Outlook*, 2006
- UNICEF, Info by Country, <http://www.unicef.org/infobycountry/index.html>